

NÜFUS KANUNU

(29/4/2006 GÜNLÜ VE 26153 SAYILI RESMİ GAZETEDE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİREN 5490 SAYILI NÜFUS KANUNUNUN 71 İNCİ MADDESİ İLE YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMIŞTIR)

Kanun Numarası :1587
Kabul Tarihi :5/5/1972
Yayımlandığı R. Gazete :16/5/1972 Sayı: 14189
Yayımlandığı Düstur :Tertip:5 Cilt:11 Sayfa:2272

KISIM-1 Teşkilat

BÖLÜM:1 Merkez

Madde 1- Nüfus İşleri, İçişleri Bakanlığına bağlı bir Genel Müdürlük tarafından yürütülür. Bu Genel müdürlük bir Genel müdür, bir Müşavir ve iki Genel Müdür yardımcısı ile aşağıdaki şubelerden teşekkül eder. Ve bu Genel Müdürlüğün giderleri İçişleri Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertiplerinde ayrı olarak gösterilir.

1.Nüfus Şubesi

Yurt dışında oturanlar da dahil bütün vatandaşların nüfus hareketlerine ve şahsi hallerine ilişkin işlemlerle kanun, tüzük, yönetmelikler genel emirlerin 00hazırlanması nüfus yazımı işlerinin yürütülmesi, teftiş, layihalarının incelenerek sonuçlandırılması ve nüfus artış ve eksikliklerin gösterir istatistiklerin düzenleme ve özetlemesi ile nüfusa ait taşradan yapılacak danışmalara cevap vermekle görevlidir.

2. Vatandaşlık Şubesi

Vatandaşlık Kanununun uygulanması, vatandaşlığa alınma, çıkma, kayıp ve çıkarılma işlemleriyle, göçmen ve mültecilerin tescil işleri, anlaşma ve protokollere uygun vatandaşlık tetkik ve tasdiki; vatandaşlık konuları ile ilgili bütün işleri görür ve anlaşmazlıklarını mevzuat dairesinde çözer.

3.Arşiv şubesi

Aile kütüklerinin iller itibariyle ikinci nüshaları tutar ve nüfus dairelerinden gönderilecek şahsi hal tutanaklarını kütüklerine işleyip özel yerlerinde saklar ve taşrada her hangi bir sebeple kaybolan şahsi hal ve aile kütüklerinin tasdikli örnekleri isteyen resmi makamlara ve ilgililere verir.

4. Personel ve gereç Şubesi

Genel Müdürlüğün merkez ve iller teşkilatında çalışan memur ve hizmetlilerin bütün özlük işleriyle teşkilatın bütçe, ayniyat, levazım ve hesap işlerini yürütür.

5. Evrak ve dosya Şubesi

Genel Müdürlüğün haberleşme, dosya, evrak işleriyle diğer şubeleri çalışma konuları dışında kalan ve Genel müdürlükçe verilen işleri yapar.

BÖLÜM II

İller

Madde 2- Her il merkezinde bir nüfus müdürü ile bir başmemur ve yeteri kadar katip ve nüfus hareketleri çok olan illerde bir müdür muavini bulunur.

Nüfus Müdürleri, il içinde nüfus işlerini düzgün yürütmek, aile şahsi hal kütük ve olaylarının istatistikleri zamanında yapmak, valiye ve ilgili dairelere vermek, bütün il çevresindeki nüfus teşkilatı ve işlerini daimi olarak denetimi altında bulundurmak ve nüfus dairelerini ilgilendiren diğer kanunlar hükümlerini yerine getirmekle ödevlidirler. Müdür muavinleri, nüfus müdürlerinin görevlerinde yardımcılık ve bulunmadığı zamanlar vekillik yaparlar.

Madde 3. Her il merkez ve bağlı ilçelerinde bir nüfus başmemuru ile aşağıdaki nüfus sayısı hesabına göre memur ve birer kâtip bulunur.

Yirmibine kadar bir, kırkbine kadar iki, altmışbine kadar üç seksenbine kadar dört, yüzbine kadar 5 memur bulunur. Daha fazla nüfuslu ilçeler için aynı hesap yürütülerek memur adedi artırılır.

Nüfus başmemur, memur ve kâtiplerini kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın lüzum görülen yerlerde görevlendirmeye, gerekli görülen bölgelerde gezici nüfus memurları çalıştırmaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Nüfus başmemurları ilçede nüfus işlerinin genel idaresinden ve denetlenmesinden, haberleşme işlerinden sorumlu olup, ilçe ve gezici nüfus memurların teftişe ve resmi kurullarda mahkemelerde bulunmaya yetkilidir.

Her nüfus memuru; doğum, evlenme, boşanma, yer değiştirme, evlat edinme , tanıma, kayıt ve nesep tashihi gibi nüfus olaylarını yazmak ve kütüklere işlemek ve yeni doğanlara nüfus cüzdanı vermek, cüzdan değiştirmek, istatistikleri tutmak ve başmemur tarafından verilen işleri yapmakla görevli ve bu işlerden sorumludur.

Nüfus memurlarının her hangi bir sebeple vazife yapmadıkları hallerde bunlara ait işler başmemur ve kâtipler tarafından yürütülür.

KISIM-2

Ana Hükümler

BÖLÜM-1

Kütüğe Geçirme (1)

Madde 4- Her Türk Türkiye’de ikametgahının veya sonradan ikametgah edindiği yerin nüfus memurluğuna kendisini yazdırmaya ve bir nüfus cüzdanı almaya mecburdur.

Reşit olmayanların nüfus olaylarını yazdırıp nüfus cüzdanlarını almakla veli ve vasileri ödevlidir. (2)

Madde 5- Şahsi halleri bildirmekle ödevli tutulan kimseler doğum, evlenme, boşanma, ölüm, gaiplik, nesep tashihi, tanıma, evlat edinme ve evlatlık sözleşmesinin kaldırılması olaylarını nüfus memurluğuna bildirmeye ve nüfus memurları da bunları aile kütüklerine yazmaya mecburdurlar. Nüfus Memurlarına yapılan doğum, ölüm ve yer değiştirme bildirimleri bir tutanakla tespit, diğer şahsi hal olayları mahkemeler ve dairelerin verecekleri ilân ve resmi belgelere dayanmak suretiyle aile kütüklerine işlenir.

- (1) Merkezi Nüfus İdaresi Sisteminin uygulanmasında geliştirilecek olan numara sistemi için ek 4 üncü maddeye bakınız.
- (2) Bu hükmün uygulanmasında ek 1 ve 2 inci maddelere bakınız.

Madde 6- Nüfus kütükleri ilçe esası üzerine tutulur. Her nüfus dairesinde tutulan doğum, ölüm, yer değiştirme tutanakları ile evlenme, boşanma, kayıt ve yaş tashihi belgeleri ayrı ayrı ve diğer şahsi hal değişikliklerine ait belgelerde birer kütük haline getirilmek suretiyle saklanır. Her mahalle ve köy için ayrı aile kütükleri tutulur, Bu kütüklerin tutuluş şekilleri ve bütün belgelerin formülleri yönetmelikte belirtilir.

Madde 7- (Değişik: 15/11/1984-3080/1 md.)

Doğum ve yer değiştirme olaylarına ilişkin beyanlar nüfus memurları tarafından tutanaklara geçirilir. Tutanaklar olayı beyan eden kişi ve tutanağı düzenleyen nüfus memuru ile nüfus şefi tarafından imza edilir.

Beyanların bu Kanunda belirtilen süreler içerisinde yapılmamış olması veya beyan edilen olayla ilgili resmi belge verilmemiş olması halinde, nüfus idareleri beyanın doğruluğunu araştırabilirler.

Doğumla ilgili resmi belge veya raporların ilgililerin tam künyeleri ve nüfusta kayıtlı oldukları yeri gösteren belgelerle birlikte posta ile nüfus idarelerine gönderilmiş olması halinde de beyan yapılmış sayılır.

Nüfus idarelerince tutulan tutanaklar veya yetkili resmi kurum ve kuruluşlarca evlenme, boşanma, kayıt ve yaş tashihi, nesep düzeltmesi gibi şahsi hal olaylarına ait ilan ve belgeler nüfus memurları tarafından aile kütüklerine işlenir. Bu belgeler işlemi yapan nüfus memuru tarafından aile kütüğüne geçirildiğine dair şerh verilerek imzalanır. Bu tutanak ve belgelerin birer örneği Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görülenlere ait ölüm tutanakları ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus idarelerince tutulur ve gerekli işlem yapılır. Herhangi bir belge ibraz edilmemesi halinde ölüm beyanının doğruluğu nüfus idarelerince tahkik ettirildikten sonra tutanak işleme konulur.

Sağlık kuruluşları ve tabipler kontrollerindeki doğum ve ölüm olaylarına ilişkin ilgilinin tam künyesini gösteren bir rapor düzenleyerek sahiplerine vermekle görevlidirler.

Madde 8- Kendisinin veya babasının aile kütüğü başka yerde bulunanlara ait tutanaklarla kayıt tashihi gibi şahsi hal belge ve ilamları üçer, evlenme ve boşanma için verilen bildiri ve ilamlar dörder nüsha olarak düzenlenir.

İşlem görülecek daire sayısı kadar nüshası, başvuru nüfus memuru tarafından bir hafta içinde aile kütüğünün bulunduğu yer nüfus memurluğuna yollanır. Bunları alan nüfus memuru bir hafta içinde nüfus kütüğüne işler ve tutanağı gönderen memura bildirir, kütük işlem ve sayfa numaralarını ve tarihini gösterir tutanağın veya resmi belgenin bir nüshasını alıkor, diğer nüshasını ay sonunda 7 nci madde uyarınca merkez arşivine gönderir.

Madde 9- Türkiye dışındaki Türk vatandaşlarının nüfus olayları en yakın Türk konsolosluğuna bir bildiriye bulunmak veya mahalli kanunlar yabancılara ait nüfus olaylarını buldukları yerdeki belediye veya nüfus dairelerine bildirerek kaydettirmek ödevliliğini yüklediği takdirde vatandaşlarımızın bu husus da mahalli makamlara yapacakları bildiriye gösterir. Bu makamlardan veya 18 inci maddede yazılı kurumların sorumlu görevlilerinden kendilerine verilecek belgeleri konsolosluğumuza vermek suretiyle tespit edilir.

Böyle bir bildiri veya belgeye dayanılarak konsolosluklar tarafından düzenlenecek örneğine uygun doğum, ölüm, tutanaklarıyla evlenme tescil belgeleri 7 ve 8 inci madde hükümlerine göre işlem yapılmak üzere doğruca İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Oturduğu yerde ve yakınında Türk Konsolosluğu bulunmadığı takdirde o memleketin şahsi hal işlerini yürüten yetkili makamları veya kurumları tarafından verilip Dışişleri Bakanlığınca usulüne göre onanmış belgeler üzerine aile kaydını bulunduğu yer nüfus kütüklerine yazılır.

Türkiye’de kütüğü bulunmayan ve yabancı memleketlerde oturan vatandaşlar İçişleri Bakanlığının göstereceği bir nüfus dairesinde açılacak aile kütüğüne kaydedilir.

Madde 10- Tutanak ve belgelerin ilgilinin kendisi veya veli, vasi veya resmi vekili tarafından imzalanması gereklidir. Yazı bilmeyenlerin sağ el işaret parmağı izi konur.

Madde 11- Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamı ve taşıdığı bilgileri değiştirecek ilave şerhler yapılamaz; ancak olayların aile kütüklerine işlenmesi sırasında nüfus memurlarının yaptıkları maddi hatalar, dayanağı belgelere uygun olarak düzeltilir. Ve başmemurla nüfus memuru tarafından onama şerhi verilerek imzalanır.

Madde 12- Yabancı devlet vatandaşlarının doğum, ölüm, olayları başvuruları üzerine olayın olduğu yer nüfus memurluğunca iki nüsha tutanakla tespit edilir. İstemeleri üzerine bir nüshası kendilerine verilir. Bunlar aile kütüklerine işlenmez özel bir dosyada saklıdır.

Madde 13- Aile kütükleriyle dayanakları, resmi belgelerdendir.

Bunlardan çıkarılan örneklere ve bunlara dayanılarak tespit edilmiş olan olaylar birer hukuki işlem olup aksi sabit oluncaya kadar itibardadır.¹

Madde 14- Nüfus kütükleriyle dayanakların basmemur ve sorumlu memurlarla denetleme ve teftişe yetkili olanlardan başka hiç kimse göremez ve inceleyemez. 61 inci madde hükmü saklı kalmak şartıyla adli makamlarla resmi dairelere ve ilgilinin kendisi, karı veya kocası, veli, vasi veya resmi vekili usul ve furuu ile ikinci dereceye kadar olan civar hısımlarına nüfus kayıtları örnekleri; istenildiğinde verilir. İlgili bütün nüfus memurları vazifeleri dolayısıyla aileler ve fertler hakkında öğrenecekleri halleri gizli tutmaya mecburdurlar.

Madde 15- (Değişik : 15/11/1984-3080/2 md.)

Evlendirme işleri nüfus hizmetlerinin bütünlüğü içerisinde, İçişleri Bakanlığınca düzenlenir.

Evlendirme memurluğu yetki ve görevi İçişleri Bakanlığınca nüfus idarelerine, belediye başkanlıklarına köy muhtarları veya gerektiğinde köy ve kasabalarda eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfındaki devlet memurlarına verilebilir.

Birbiriyle evlenecek erkek ve kadının evlenme akdi için bu Kanuna göre yetkilendirilmiş evlendirme memuruna yaptıkları başvurular üzerine Medeni Kanunda öngörülen esaslara göre gerekli işleme başlanır. Ancak evlendirme kararı ilan edilmez.

Evlenme akdinin yapılacağı güne kadar evlenmeye itiraz edilebilir.

Evlenme akdi bu işe tahsis edilmiş resmi salonlarda yapılır. Ancak tarafların isteği ve görevlinin de uygun bulacağı yerlerde de evlenme yapılabilir.

Evlenme ile ilgili işlem ve diğer hususlara ait esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile il ve ilçe nüfus müdürlükleri evlendirme memur ve dairelerini denetlemeye yetkilidir.

---

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 3 üncü maddeye bakınız.

BÖLÜM : 2 Doğumlar

Madde 16- (Değişik: 18/7/2003-4928/ 5. md.) Her çocuğun doğum tutanağı; doğum bildirisi yapılan nüfus dairelerince adli ve soyadlı olarak tutulur.

Doğumları baba, yoksa veya kısıtlı, tutuklu, hasta ve her hangi mecburi bir sebeple orada bulunmazsa ana, veli veya vasisi doğumun olduğu tarihten başlayarak yurt içinde otuz gün içinde nüfus memuruna, yurt dışında altmış gün içinde Başkonsolosluklara sözlü bildiriye bulunarak doğum tutanağına yazdırmakla yükümlüdür.

Bir aydan sonra yapılan doğum bildirimleriyle genel nüfus yazımında bulunmayarak yazım dışında kalanlar 17 inci madde uyarınca mahallin en büyük idare amirinin emriyle yazılır. (1)

Çocuğun adını ana ve babası kor. Ancak ahlak kurallarına uygun düşmeyen veya kamu oyunu inciten adlar konulmaz, doğan çocuk babasının, evlilik dışında doğmuş ise anasının soyadını alır.

Ölü doğan çocuklar nüfus kütüğüne yazılmaz.

Madde 17- Altı yaşından fazla olanların tescilinden önce nüfus başmemuru, nüfus memuru, hükümet hekiminden kurulu bir heyet tarafından, bu teşkilat bulunmayan yerlerde de nüfus memuru o yer muhtarı ve ihtiyar kurulundan bir üye önünde görülen yaşının takdir edilmesi ve keyfiyetin tutanağa yazılarak imzalanması gereklidir. (1)

Nüfus yazımlarında kayıt dışında kalanlar yurdumuzda ise bulunduğu yer nüfus memurluğuna, yabancı memleketlerde ise, bulunduğu bölgedeki, yoksa o yere en yakın elçilik veya konsoloslumuza veyahut doğrudan doğruya İçişleri Bakanlığına başvurarak kendilerini yazdırırlar.

Madde 18- Doğum evlerinde, hastanelerde ceza ve tevkif evlerinde, vapur, tren, uçak gibi genel yolcu taşıtlarında olan doğumların yazdırılması ödevliliği de 16 ncı maddede belirtilen kişilere aittir.

Genel taşıtlar yurt dışında gidiyorsa vapur süvarisi veya taşıt amirinin iki tanıkla beraber imza edecekleri örneğine uygun iki nüsha tutanak yapılır. Baba, ana, veli veya vasiye verilir. Bunlarda ilk uğrayacakları yer Türkiye Cumhuriyeti elçilik veya konsolosluklarına göndermek suretiyle bir ay içinde babanın yoksa ananın kayıtlı olduğu nüfus dairesine tescil ettirirler.

Madde 19- Bir doğumda birden ziyade doğan çocuklar doğuşları sırasıyla yazılırlar.

Madde 20- Ana ile baba arasında evliliğin kalkmasından sonra üçyüz gün içinde doğan çocuk babası soyadıyla baba aile kütüğüne yazılır.

Evlilik dışında doğan çocukların nesebi ana, babanın birbirleriyle evlenmesiyle kendiliğinden düzelir.

Ana, baba evlenmeden önce doğan çocuklarını ikametgahlarının bulunduğu veya evlendikleri yer nüfus memuruna birlikte haber vermeye mecburdurlar. Bu bildiri akit ve birlikte veya akidden sonra da yapılabilir. Bildirimin yapılmaması nesebin sahih olmasına engel teşkil edemez.

Evlilik dışında doğmuş çocuk, anasının aile kütüğüne ananın soyadı ve onun bildireceği baba adı yazılır.

Ancak; bunların nesebi düzeltildiğinde veya tanıdıklarına babaları hanesine baba adı ve soyadı ve analarına izafetle naklen kaydolunurlar.

(1) Bu hükümlerin uygulanmasında ek 1 ve 2 nci maddelere bakınız.

Madde 21-Yeni doğmuş çocuk bulanlar köylerde muhtarlara, kasaba ve şehirlerde karakollara bildirmekle ödevlidirler.

Bu haberi alan muhtar ve karakol amiri çocuğun cinsiyetini ve üzerinde bulunan eşyayı gösterir etraflı üç nüsha tutanak düzenleyip bir nüshası ile birlikte çocuğu belediyeye diğer iki nüshasını da nüfus memuruna yollarlar. Bu tutanakları alan nüfus memuru ana ve baba ismi ve soyadı takarak ve çocuğu da adlandırmak suretiyle çocuğun bulunduğu yer aile kütüğünün son sayfasına tescil eder.

Madde 22- Vatandaşlık ve İskan Kanunları gereğince, Türk vatandaşlığına alınanlar yetkili makam ve kurullar kararı üzerine ve vatandaşlık bildiremeleri veya tescil belgelerine uygun olarak aile kütüğünde her aile için açılacak sayfalara yazılır.

Vatandaşlıktan çıkarılanlarla vatandaşlığı kaybedenlerin bu durumları aile kütüklerine işlenir.

BÖLÜM : 3 **Evlenmeler**

Madde 23- (Değişik : 20/03/2003- 4826/ 2. md.) Medeni Kanun hükümlerine göre evlenme akdini yapanlar akdin yapıldığı tarihten başlayarak on gün içinde örneğe uygun üç nüsha evlenme bildirisini bulunduğu yer nüfus müdürlüğüne, onlar da erkek ve kadının kayıtlı bulunduğu nüfus müdürlüğüne göndermekle yükümlüdür.

Evlenme memurluğu, nüfus memurlarına verilen yerlerde bu görevleri adı geçen memurlar yaparlar. Bildiriyi alan kocanın kayıtlı bulunduğu yer nüfus memuru, karyı kocanın aile kütüğüne geçirir ve evlenme tutanağının bir örneği merkez arşivine yollar. Karının kayıtlı bulunduğu yer nüfus memuru da karının kaydına şerh verir. Koca karının aile kütüğüne getirilemez. Evlenen erkek ayrı aile kütüğü açabilir.

Madde 24- Türk vatandaşı erkekle evlenen yabancı kadın evlilikle Türk vatandaşlığını kazanırsa kocasının aile kütüğüne geçirilir.

Madde 25- Yurtdışında yapılacak evlenmeler için ilgililerin kanuni engelleri bulunup bulunmadığının tespiti ve usulen yapılacak ilan sonucunun alınması hususunda konsolosluklarımızla bu görevi yapmakta olanlar, evlenen vatandaşın kayıtlı olduğu yer nüfus müdür veya memurluklarıyla İçişleri Bakanlığının belirteceği esaslar dairesinde re'sen yazışma ve haberleşmede bulunurlar.

Konsolosluklarımızın kanuni yetkileri içinde yaptıkları evlenmeler ilgililerin aile kütüklerine işlenmek üzere bir ay içinde İçişleri Bakanlığına bildirilir ve 23 üncü Maddede gösterilen işlem uygulanır.

Taraflardan birisi veya ikisi Türk vatandaşı olan kimselerden evlenmelerine kanuni engel bulunmayanların yetkili mahalli makamlarca yapılan evlenmeleri konsoloslarımız tarafından tescil ettirilmek üzere İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Konsolosluğumuz bulunmayan yerlerde mahalli yetkili makamlarca yapılan evlenme akitlerinin nüfus idarelerine veya en yakın Türk Konsolosluğuna bildirilmesi ile koca, Türk kadının yabancı uyruklu erkek evlenmesi halinde karı ödevlidir.

Madde 26- Evlenme memuru tarafından evlenmeleri yapılan ve mutlak butlanı haiz olmayan evlenmelerle, kanuni şekillere riayet edilmeksizin yapılan ve feshi gerektirmeyen evlenmeler aile kütüklerine tescil edilmekle beraber olay Cumhuriyet Savcılığına bildirilir.

Madde 27- Medeni Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce eski hükümlere göre yapıp da halen nüfus kütüklerine işlenmemiş olan evlenmeler ilgililerin mahkemeden karar almaları suretiyle aile kütüğüne işlenebilir.

BÖLÜM : 4

Yer Değiştirme

Madde 28- (23/10/2003 tarih ve 4992 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırıldı.)

BÖLÜM : 5

Evlat Edinme ve Tanıma

Madde 29- Evlat edinme Medeni Kanun hükümlerine göre yapıldığına dair ilgililer tarafından mahkeme ilamı ve diğer belgeler verildiği takdirde nüfus memuru evlat edinenle edinenin kütüklerine işler, evlatlığı evlat edinenin aile kütüğüne nakleder, evlat edinilen evli bir erkek ise evlat edinenin hanesine karı ve çocukları ile birlikte aktarma suretiyle yazılır ve evlat edinenin soyadını alırlar. Evlat edinilen evli kadın ise evlat edinme evlat edinen ile evlatlığın künyelerine işaret edilerek kadın kocası hanesinde kocası soyadı ile kalır. Evlat edinme bağının kaldırılmasında da aynı işlem yapılır.

Madde 30- Evlilik dışında doğan çocuk Medeni Kanun hükümleri gereğince babası veya babasının babası tarafından tanındığı, tanıyan tanınan veya ana tarafından bildirildiği ve tanımaya ilişkin resmi senet gösterildiği takdirde nüfus memuru çocuğu tanıyanın aile kütüğüne geçirir. Böyle bir çocuk vasiyetname ile tanındığı takdirde vasiyetnameyi açan makam bir hafta içinde onamlı kopyasını babanın veya çocuğun aile kütüklerinin yazılı bulunduğu yer nüfus memurluğuna göndermeye mecburdur.

BÖLÜM : 6

Boşanmalar

Madde 31- Boşanma kararını veren mahkemenin başkatibi kararın kesinleştiği tarihten itibaren 30 gün içinde üç nüsha karar örneğini bulunduğu yer nüfus memurluğuna vermekle, bu memur da kocanın kayıtlı olduğu yer nüfus memurluğuna göndermekle ödevlidir. Kocanın kayıtlı olduğu yer nüfus memuru tescilden sonra karar örneğinden bir nüshasını merkez arşivine, bir nüshasını karının nakledeceği yer nüfus idaresine gönderir.

Madde 32- Boşananların belirli bir süre içinde evlenmemeleri için mahkemelerce verilmiş olan evlenme yasakları da aile kütüklerine işlenir.

Medeni Kanun Hükümlerine göre 300 günlük evlenme yasağı kazai yasağı ile birlikte hüküm tarihinden itibaren yürür. Boşanmadan sonra kadın kocanın aile kütüğünden evvelce yazılı olduğu aile kütüğüne nakledilir. İsterse ayrı bir aile kütüğü açılır.

BÖLÜM : 7

Ölümler

Madde 33- Ölüm hangi yerde vuku bulmuş ise o yerin nüfus memurluğuna bildirilir. Ölüm yeri bilinmezse ceset nerede bulunmuş ise oranın, ölüm bir taşıt içinde olmuşsa bu taşıttan çıkarıldığı yerin nüfus memurluğuna bildirilir. Ölenin kaydı yoksa yapılacak soruşturma sonunda Türk vatandaşlığı ve ailesi tespit edildiği takdirde bir doğum tutanağı düzenlenerek önce doğum sonra ölüm aile kütüğüne işlenir.

Madde 34- Gaiplik Medeni Kanun ve Askerlik Kanunun hükümlerine uygun hallerde bu kanunlar uyarınca aile kütüklerine yazılır.

Madde 35- Ölüm olaylarını köylerde muhtar; şehir ve kasabalarla sağlık teşkilatı bulunan diğer yerlerde gömme izni verenler nüfus memurlarına bildirmekle ödevlidirler.

Ölüm haberini alan köy muhtarı ile diğer ödevliler, örneğine uygun üç nüsha ölüm tutanağı doldurup bunları bildirenle iki tanığa imzalatır, kendisi de imza ettikten sonra iki nüshasını on gün içinde nüfus memurluğuna gönderir. Gezici memur bulunan bölgelerde memur köye geldiğinde verilir.

Madde 36- Ölüm hastanede, ceza ve tevkif evi (İdamlar dahil), okul, fabrika, işyeri gibi sıhhi ve resmi bir kurumda olmuşsa örneğine uygun üç nüsha ölüm tutanağı kurumca bu işle görevlendirilenler tarafından yapılır. Bunlardan bir nüshası kurumda saklanır, iki nüshası da on gün içinde nüfus memurluğuna yollanır.

Ölüm vapur, tren, uçak gibi genel bir yolcu taşıtında olmuşsa üç nüsha ölüm tutanağı bu taşıtın sorumlu amiri tarafından yapılır. Bunlardan bir nüshası alikonulup iki nüshası varılacak ilk durak yeri nüfus memurluğuna ve bu durak yabancı bir memlekette ise oradaki Türk konsolosluluğuna on gün içinde yollanır. Ölüm tutanaklarının ölüyü gören iki tanık, varsa doktor veya sağlık memuru tarafından imzalanması ve örneğine uygun tutulması gerekir.

Madde 37- Sel, yer sarsıntısı, yer çöküntüsü, hava, deniz, tren, trafik ve maden kazaları, yangın gibi toplu ölümler meydana getiren olaylar vali ve kaymakamın görevlendireceği memurlar tarafından incelenip, iki nüsha tutanak ile tespit olunur. Ondan sonra olay yerindeki ölümlerin kimlikleri belirtilip her şahıs için ayrı ayrı ve örneğine uygun üçer nüsha tutanak yapılır. Birinci tutanağın bir nüshası, nüfus başmemurluğunda saklanır. Şahıslar için ayrı ayrı yapılan ölüm tutanakları da nüfus memurluğuna verilir. Tutanak yapılması mümkün olmayan hallerde yetkili makamların ölümü bildiren belge veya resmi yazıları ölüm tesciline yeter görülür.

Madde 38- Kıtasında ölen subay, askeri memur, astsubay, erbaş ve erler hakkında örneğine uygun üç nüsha ölüm tutanağı kıtası hekimi veya bu görevi yapanlar tarafından düzenlenip imzalanır.

Bu tutanakların ölenlerin yazılı bulunduğu askerlik şubelerince de bir nüshası saklanıp diğer iki nüshası nüfus memurluğuna gönderilir.

Madde 39- Savaş, ayaklanma alanlarıyla, eşkıya çarpışmasında ölen subay, askeri memur, astsubay, erbaş ve erlerle diğer askeri şahısların kimlikleri ve ölümleri orduca uygulanan usul dairesinde üçer nüsha örneğine uygun ölüm tutanakları ile tespit olunur.

Erlere ait tutanaklar askerlik şubeleri; subay, askeri memur, astsubay ve diğer askeri şahıslara ait tutanaklar da Milli Savunma Bakanlığı yolu ile aile kütüklerinin bulunduğu nüfus memurluğuna ve ailesine yollanır.

Madde 40- Bir kimse bir geminin bir torpil neticesinde batması, fırtına kazası, yanma, patlama, çarpışma ve savaş gibi ölümüne muhakkak nazarı ile bakılacak haller içinde gâip olup da ölüsü bulunmamış ise kayıtlı bulunduğu askerlik şubesi veya kıtası komutanlığınca, sivil ise olayın olduğu yer zabıtasınca durum belgelendirildiği takdirde o kimse gerçekten ölmüş sayılarak en büyük idare amirinin emri ile künyesine ölüm kaydı düşürülür. Savaş halinde askere alınarak memleket içinde veya dışında

bir tarafa gönderilip de savaşa katıldığı veya bir çarpışmada bulduklarına dair şubelerince bir bilgi bulunmadan herhangi bir suretle gaip olanlarla, sivillerin ilgilileri Medeni Kanun gereğince mahkemeye müracaatla gaip olan kimsenin ölü veya sağ olduğuna hakim tarafından hükmedilmesini isteyebilir. Künyesine ölü işareti verilenlerden sonradan sağ oldukları anlaşılanların mahkemeye başvurarak ölüm kaydının kaldırılması istenmezse, nüfus idaresince genel hukuk bakımından Cumhuriyet Savcılığına bildirilerek ölüm kaydı kaldırılır.

BÖLÜM : 8 **Aile Kütükleri**

Madde 41- Bir soydan gelen ve aynı soyadını taşıyan . . . velce bir hanede bulunan kimseler bu kayıtlarını devam ettirmek isterlerse tek bir aile gibi kayıtları devam ettirilir.

Bir soydan oldukları ve bir soyadı taşıdıkları halde yaşamaları ayrı bulunan ailelerle bir soydan olmayan ve aynı soyadını taşımayan aileler ayrı aile olarak yazılırlar.

Madde 42- Aile kütüklerinde fertlerin, ayrı aile kurma; yer değiştirme, evlat edinilme, evlenme, ailelerin ise yer değiştirme, bütün fertleri ölme, kızların ve kadınların evlenmeleri halinde kayıtları kapanır.

Evliliğin zevali halinde kadının isteği ile kapanan aile kaydı yeniden canlanabilir.

Madde 43- (Değişik : 20/03/2003- 4826/ 3. md.) Nüfus kütükleri; ilçe ve aile esasına göre tutulan, kişilerin hak ve yükümlülüklerinin, doğumuna esas olmak üzere kimliklerinin, aile bağlarının, vatandaşlık durumlarının ve şahsi hallerinin belirlenmesi amacıyla istatistik verilerinin işlendiği defter veya bilgisayar ortamında tutulan resmi belgelerdir. Nüfus kütükleri; defter veya bilgisayar ortamında tutulan nüfus aile kütükleri ile özel kütükler ve mikrofilmlerden oluşur. Nüfus kütükleri, daimi olarak saklanması gerekli resmi belgelerdir.

Nüfus aile kütükleri; ilçelerde şahsi hallere ilişkin işlemlerin yapılıp yürütülmesinde kullanılmak üzere ilçe, köy, mahalle ve aile esasına göre nüfus idarelerince tutulan resmi belgelerdir.

Özel kütükler; defter veya bilgisayar ortamında tutulan nüfus aile kütüklerine düşürülen kayıtların dayanağı olan tutanak ve resmi belgelerin her yıl kütüğe geçiriliş sırası ve olay türüne göre tasnif edilip, yıllık olarak ciltlenmesinden oluşan resmi belgelerdir.

Dayanak belgelerinden arşivlenmek üzere çıkarılan mikrofilmler ise, mikrofilmler özel kütüğünü teşkil eder. Tekniğine uygun hazırlanan ve saklanan mikrofilmler, özel kütüklerle aynı hukuki değere sahiptir.

Defter ve bilgisayar ortamında tutulan kütük kayıtları arasında farklılık olduğu takdirde hangi kaydın doğru kabul edilip esas alınacağı, tescile esas olan dayanak belgesine göre tespit edilir.

Merkezde, nüfus müdürlüklerindeki kayıtları kapsayacak bir veri tabanı oluşturulur. Nüfus olayları da iletişim ağı kullanılarak nüfus idareleri ve merkezdeki veri tabanlarına işlenir.

İçişleri Bakanlığı, merkezde bilgisayar ortamında tutulan nüfus kütükleri ile özel kütüklere ait mikrofilmlerin yedeklerinin, tespit edeceği farklı bir yerde saklanmasını sağlar. İşlemden kaldırılmış nüfus kütüklerinden saklanmasına ihtiyaç duyulmayanlar, İçişleri Bakanlığınca imha edilebilir.

Nüfus aile kütüklerinde kişi ve aileler hakkında aşağıdaki bilgiler bulunur.

a) Şahsi hale ilişkin bilgiler:

Kişinin adı ve soyadı, cinsiyeti, baba-ana ad ve soyadları, evli kadınların önceki soyadları,

1- Doğum yeri, doğum tarihi, kütüğe kayıt tarihi (yıl, ay, gün olarak),

2- Evlenme, boşanma, nesep düzeltmesi ve reddi, ölüm ve vatandaşlığın kazanılması veya kaybedilmesi gibi şahsi halde meydana gelen değişiklik veya yetkili makamlarca yapılan düzeltmeler.

b) Diğer bilgiler:

- 1- Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası,
- 2- Dini,
- 3- Medeni hali.

c) İdari bilgiler : İl, ilçe, köy veya mahalle adı ile cilt, aile ve birey sıra numarası.

Merkez ve ilçelerde tutulan nüfus kütüklerinin yetkili makamlarca usulüne göre onaylanmış olması şarttır. Onaysız nüfus aile kütüğündeki bilgilerin doğruluğu Genel Müdürlükçe teyit edilmedikçe hukuken geçerli değildir. İlçe nüfus idarelerinde tutulan ve defter şeklinde olan nüfus kütüklerinin her sayfasına cilt ve sayfa sıra numaraları konur. Kütüğün sonuna kaç sayfadan ibaret olduğu yazılır. Sayfa birleşim yerleri Asliye Hukuk Mahkemesince mühürlenerek sonu onaylanır.

Merkezden çıkarılıp gönderilecek defter ve belgeler Genel Müdürlükçe onaylanır.

Madde 44- Kocanın ölümünde kadın yeniden evlenmedikçe ölen kocasının aile kütüğünde kalabilir. Dilediğinde babasının aile kütüğüne döner veya ayrı bir sayfa açtırabilir.

Madde 45- Her aile kütüğü soyadına göre düzenlenip kapağının iç tarafına kütükte yazılı ailelerin soyadları üzerine alfabe sırasına göre fihristini yaparak yapıştırmak mecburidir. Ayrıca her nüfus dairesinde bölgesi aile kütüklerinin soyadlarına ait alfabetik bir fihrist tutulur.

BÖLÜM : 9

Kayıt Düzeltmeleri

Madde 46- Yaş, ad, soyadı ve diğer kayıt düzeltme davaları ilgilinin oturduğu yer asliye hukuk mahkemesinde Cumhuriyet savcısı ve nüfus başmemuru veya nüfus memuru huzuruyla görülür ve karara bağlanır.

Bu davalar düzeltmeyi isteyenlerle, ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet Savcıları tarafından açılabilir ve dinlenecek tanıklar, resmi kayıt örnekleri ve belgelerle ispat olunur. Şu kadar ki; ilgilinin görünüşü davayı yalanlayıcı olmaması şarttır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre ceza mahkemelerinde yapılacak yaş düzeltmesi işlerinde de nüfus başmemuru veya nüfus memuru taraf olarak bulunurlar.

Mahkeme kararına karşı taraflar Yargıtay'a başvurabilirler, yaş, ad, soyadı ve kayıt düzeltmesi hakkındaki mahkemeden verilen kararlar kesinleştikten sonra ilgilinin aile kütüne geçirilir. Ad ve soyadının değiştirilmesi, din değiştirme suretiyle de olsa mahkeme kararıyla yapılır. Adlarını değiştirenlerin aile kütüğünde yazılı çocukların baba veya ana adları, soyadlarını değiştirenlerin yalnız eşiyile reşit olmayan çocuklarının soyadları birlikte değiştirilir. Yaş düzeltme davası ancak bir defa açılabilir.

Yaş, ad, soyadı değiştirenler askerlik ödevliliği içinde iseler yapılan düzeltmeler nüfus idarelerince on beş gün içinde askerlik şubelerine de bildirilir.

Madde 47- Meslek, sanat, din ve her hangi bir arıza sebebiyle vücuttaki şekil değişiklikleri ve bu Kanunun 43'üncü maddesi gereğince nüfus kütüklerine yazılması gerektiği halde her nasılsa yazılmamış ve dayanağı belgede kalmış olan ana baba adı, doğum yeri, cinsiyet ve soyadı gibi haller ilgililerin bağlı bulunduğu daire, kurum veya işyerinden köy veya mahalle ihtiyar kurulundan alacakları belge ve ilmühaber üzerine en büyük idare amirinin emri ile nüfus memurları tarafından aile kütüklerine işlenir.

Madde 48- 47 nci madde gereğince yapılan tamamlamalarla şahsi hallerde vukua gelen değişmeler, özellikle evlenme dışında doğan bir çocuğun tanınması, hakim babalığa hükmetmesi, nesebin düzeltilmesi, evlat edinme, evlatlık bağının kaldırılması veya bulunmuş bir çocuğun nesebinin belirmesinden ileri gelen değişikliklerle aile kütüklerine işlenen bir kaydın doğru olmadığını karar altına alınması veya kimliği belirsiz diye işaret edilen bir kimsenin kimliğinin tayin olunması gibi zaruri olan aile kütüğü düzeltmeleri ilgilinin künyesi hizasındaki düşünceler sütununa yazılır.

Kütüğün özel sütunlarına şahsi hal belgeleri veya dosyaları sıra numaraları konur. Aile kütüklerine şahsi hal değişikliklerinden başka bir husus kaydedilemez.

KISIM : 3

İdare BÖLÜM : I

Yükümlülük

Madde 49- Mahkeme başkatipleri nüfus kütüklerini ilgilendiren kararları kesinleşmesinden başlayarak otuz gün içinde bulunduğu yer nüfus idaresine onanlı karar suretlerini göndermek suretiyle bildirmeye mecburdurlar.

Madde 50- Nüfus memurları, kendi bölgesindeki köy ve mahalleler üzerine doğum, ölüm, evlenme, boşanma ve yer değiştirmelere ait bir istatistik defteri tutar. Her üç ayda bir örneği göre dört nüsha istatistik cetveli düzenleyerek üç nüshasını bağlı olduğu ilçe nüfus başmemurluğuna, ilçe nüfus başmemuru da bir nüshasını bırakıp diğer iki nüshasını (ilçe olarak) düzenleyeceği iki nüsha cetvele bağlayarak il nüfus müdürlüğüne, il nüfus müdürü de birer nüshasını alıkoyup diğer nüshasını il olarak düzenlenmiş bir cetvel ile birlikte Nüfus İşleri Genel Müdürlüğüne yollar.

BÖLÜM : 2 Teftiş ve Denetleme

Madde 51- Nüfus başmemurları nüfus memurlarını, il nüfus müdürleri il içindeki bütün nüfus daire ve memurlarını, mahallin en büyük idare amirleri veya memur edecekleri kişiler, mülkiye müfettişleri ve İçişleri Bakanlığının vazifelendireceği kimseler nüfus teşkilatın sürekli denetim ve teftişleri altında bulundurmaya ve bu Kanun ile tüzük yönetmelikler hükümlerini yürütmeye ve gerekli tedbirleri almaya yetkilidirler.

BÖLÜM : 3 Ceza Hükümleri

Madde 52-(Değişik: 20/03/2003- 4826/ 4. md.) Bu Kanuna göre;

a) Nüfus ve kişisel hal olaylarını bildirmekle görevli olup, bu görevlerini Kanunda belirtilen süreler içinde yerine getirmeyen kamu görevlisine, fiil başka bir suç oluştursa bile, o yer nüfus müdürlüğünün teklifi üzerine mahalli mülki idare amirinin kararıyla yedi milyon beş yüz bin lira para cezası verilir.

b) Nüfus ve kişisel hal olaylarını bildirme yükümlülüğünü kanunda belirtilen süre içinde yerine getirmeyen, 28 inci maddeye aykırı davranan, nüfus ve aile cüzdanlarını kaybedenler ile nüfus cüzdanının geçerlilik süresinin son bulmasından itibaren 2 ay içinde bu cüzdanlarını değiştirmeyen kişilere veya bu durumdaki küçüklerin veli veya vasilerine, yurt içinde nüfus müdürlerinin teklifi ile mülki idare amirlerince, yurtdışında Türkiye başkonsoloslarınca veya büyük elçilik ile elçilik bünyesinde konsolosluk şubesini tedvire memurlarca on beş milyon lira para cezası verilir.

İlgililer, mülki idare amirlerince verilen para cezalarının yetkili idare mahkemesine, yurt dışında verilen para cezalarına karşı ise, dış temsilcilikler aracılığı ile nüfusta kayıtlı olan yer idare mahkemesine tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde itiraz edebilirler. İtiraz, idarece tesis edilen işlemin yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz halinde mahkemece evrak üzerinde inceleme yapılarak, itirazın mahkeme kayıtlarına intikal tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bir karar verilir. İtiraz üzerine mahkemece verilen kararlar kesin olup bu kararlara karşı herhangi bir kanun yoluna başvurulamaz.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen para cezaları 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Yurtdışında verilen para cezaları, işlem sırasında mahalli para karşılığı üzerinden tahsil edilir.

Madde 53- (Değişik: 20/03/2003- 4826/ 5. md.) Her türlü tabi afet, gasp, hırsızlık, yangın ve terör nedeniyle; nüfus ve aile cüzdanlarının kaybedilmesi ve nüfus olaylarının bildirim yükümlülüğünün yerine getirilememesi halleri ile yetkili kurum ve kuruluşların kimsesiz çocuklarla ilgili nüfus cüzdanı talepleri ve doğum bildirimlerinde, 52 nci maddede belirtilen para cezaları uygulanmaz.

Madde 54- Şahsi hal belgeleri ve aile kütüklerinin iyi tutulmamasından, saklanmamasından ve memurun başka yere kaldırılması veya memuriyetten ayrılması halinde devir ve teslimin usulüne göre yapılmamasından nüfus memurlarıyla bu işleri yaptırmakla ödevli il nüfus müdürleri ve nüfus başmemurları şahsen sorumludurlar.

BÖLÜM : 4 **Türlü Hükümler**

Madde 55- Nüfus memurları her işlem sonunda almış oldukları şahsi hal belgelerinin aile kütüklerine tamamen işlendiğini ve birer nüshasının da arşive gönderildiğini, şahsi hal belgelerine şerh vermek suretiyle belirtir ve imza ederler.

Madde 56- İşinden herhangi bir sebeple ayrılan nüfus memuru yerine gelen memura henüz gelmemişse geldiğinde devredilmek üzere en büyük idare amiri tarafından gösterilen kimseye düzgün devir vermeye ve dört nüsha devir tutanağı yapmaya mecburdur.

Nüfus memurunun ölümü veya devir yapmasına imkan vermeyecek surette işten ayrılması, izinli ve raporlu bulunması halinde idare amirince tayin edilecek bir kurul tarafından bu devir aynı şekilde yapılır. Devir ve teslim işlerinin ne yolda yapılacağı ve nelerin devredileceği yönetmelikte gösterilir.

Madde 57- (Değişik : 20/03/2003- 4826/ 6. md.) Nüfus cüzdanı, kişinin Türk vatandaşı olduğunu ve nüfus aile kütüklerine kayıtlı bulunduğunu kanıtlayan resmi bir belgedir.

Nüfus cüzdanının kapsam, şekil, ebat, yürürlük, değiştirme ve geçerlilik tarihlerini belirlemeye İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Bakanlık taklit, tahrif ve sahtecilikten korumak amacıyla nüfus cüzdanı üzerine konulacak güvenlik unsurlarını, basım ve vatandaşa teslimat aşamasında uygulanacak sistem ve teknolojiyi, nüfus cüzdanının kaybı ve değiştirilmesi halinde yapılacak işlemleri tespit etmeye yetkilidir. Nüfus cüzdanları, Maliye Bakanlığının muvafakati üzerine Bakanlıkça uygun görülecek yerlerde bastırılabilir. Düzenlenen nüfus cüzdanları Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca tespit edilecek esaslar çerçevesinde nüfus idareleri ve başkonsolosluklara dağıtılır. Nüfus cüzdanları satış bedeli, 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa göre Maliye Bakanlığınca belirlenecek değerli kağıt bedelini de ihtiva edecek şekilde ve maliyetler göz önünde bulundurulmak suretiyle, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca tespit edilir. Yurt dışında dağıtımı yapılacak nüfus ve aile cüzdanlarının satış bedeli ise İçişleri, Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarınca tespit edilir ve cüzdanların satış bedeli, verildiği ülke parası üzerinden, başkonsolosluklarca tahsil edilir. Nüfus cüzdanlarının satış bedeli ile Maliye Bakanlığınca bu cüzdanlar için belirlenen değerli kağıt bedeli arasındaki tutar, nüfus cüzdan basımı, cüzdan üretimine yönelik makine-teçhizat alımı, dağıtımı ile nüfus idaresinin otomasyonu hizmetlerinde kullanılmak üzere Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan İçişleri Bakanlığı bütçesinde açılacak tertibe özel ödenek kaydedilir. Özel gelir ve özel ödenek kaydolunan tutarlardan yılı içerisinde harcanmayan kısmı ertesi yıla devredilir. Aile cüzdanları Bakanlıkça tespit edilecek şekil ve örneklere uygun olarak Maliye Bakanlığınca bastırılıp, maliye saymanlıklarınca dağıtılır.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatı ile Başkonsolosluklar, nüfus ve aile cüzdanları bedeli açısından 2.6.1934 tarihli 2489 sayılı Kefalet Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Nüfus cüzdanı, yurt içinde ilçe nüfus müdürlüklerince ve yurt dışında başkonsolosluklarca kişilerin kendilerine, ergin olmayanların veli, vasi veya resmi vekillerine parmak izi karşılığında verilir.

Nüfus cüzdanlarına, bu Kanunda öngörülenler dışında kayıt ve işaret konulamaz, bu cüzdanlar hiçbir kişi, kurum veya kuruluş tarafından alıkonulamaz. Ancak, ihtiyaç duyulan hallerde kurum veya kuruluşlar bir suretini saklayabilir.”

Madde 58- (Değişik : 20/03/2003- 4826/ 7. md.) Nüfus ve aile cüzdanlarının verilebilmesi için; İçişleri Bakanlığınca bastırılan ve ilgililerin imzasını, parmak izini, fotoğrafını, adresini ihtiva eden ve oturlan yer mahalle veya köy muhtarlığına ya da görevli olunan kurum veya kuruluş amirine tasdik ettirilen standart bir belgeyi uygulamaya koymaya ve kaldırmaya, parmak izini kağıt veya bilgisayar ortamında almaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Bu belgenin alınmasından sonra usulüne ve nüfus kayıtlarına uygun olarak düzenlenen nüfus cüzdanı, 57 nci maddede belirtilen usullere göre verilir.

Doğum tutanaklarına dayanılarak nüfus cüzdanı düzenlemesinde standart belge aranmaz.

Madde 59- Doğum tarihlerinde doğum yılı yazılıp doğum ay ve günü yazılmamış olanların yaşlarının hesaplanmasında doğduğu yılın Temmuz ayının birinci günü, ayı yazılıp da günü belli olmayanlarda o ayın birinci günü başlangıç tutulur. Eski kayıtlar için 13 günlük takvim farkı saklıdır.

Madde 60- Nüfus memurları her yıl 20 yaşına basan bölgesindeki bütün erkeklerin bir defterini çıkarıp Aralık ayı başında askerlik şubesine vermek ve bildirmesi gereken malumatı vaktinde göndermekle ödevlidirler.

Madde 61- Her nüfus dairesi diğer nüfus dairelerinden askerlik şubesi ve adalet mercilerinden istenilen bilgiler ve kopyaları onaylı olarak verir. Bunların dışında mahallin en büyük idare amirinin yazılı emri olmadıkça hiçbir daireye kopya, özet ve bilgi veremezler.

Madde 62- (Değişik : 15/11/1984-3080/4 md)

Evlenen her çifte evlendirme memurluğunca bir aile cüzdanı verilir. Aile cüzdanı bulunmayanlara bu cüzdan istekleri üzerine nüfus idarelerince verilir. Aile reisleri kendilerinin veya aile fertlerinin kişisel hallerinde meydana gelecek değişiklikleri bu cüzdana işletmekle, nüfus idareleri de işlemek ve gerekli açıklamaları yapmakla görevlidirler.

Mahkemeler bir dava dolayısıyla, kamu ve özel kurum ve kuruluşları yaptıkları bir işlem nedeni ile ihtiyaç duyacakları nüfus aile kayıt örneği yerine aile cüzdanı örneğini alarak dosyalarına koyarlar.

İlgili idare gerekli gördüğü takdirde nüfus idarelerinden aile cüzdanından çıkarılmış örneğin teyidini isteyebilir.

Madde 63- İl Nüfus müdürleri 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununun birinci maddesinin 4 üncü fıkrasına alınmış olup, Siyasal Bilgiler, Hukuk veya İdari İlimler Fakülteleriyle bunların denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş aynı nitelikteki yabancı yüksek öğrenim kurumları mezunlarından tayin edilir. Bulunmadığı takdirde ise lise mezunu meslek mensupları arasından seçilir. İl nüfus müdür muavinleriyle , nüfus başmemurunun memur ve katipleri, lise yoksa orta okul mezunları arasından yarışma sınavıyla alınır. Kaligrafisi düzgün olanlar tercih edilir.

Bu kanunun uygulanması dolayısıyla halen görevde bulunan nüfus müdür, başkatip memur ve katiplerin kazanılmış hakları saklıdır.

Madde 64-Bu kanunun hükümleri uygulamaya başladığı tarihten itibaren 14 Ağustos 1330 tarihli Sicilli Nüfus Kanunu ve kanunda değişiklik yapan 30 Ekim 1330 ve 4 Mayıs 1331 ve 28 Kasım 1336 tarihli kanunlar, yabancı memleketlerde oturan Türk Vatandaşlarının nüfus vak'aları hakkındaki 15 Şubat 1331 tarihli Kanun ve (2 Nisan 1331 tarihli Sicilli Nüfus İdaresini Teşkilatı ile Memurların Vazifelerini Mübeyyin Nizamname) 2330 sayılı kanunun 16 ıncı maddesinin (F) fıkrasıyla 2576,4727,5524,6652 sayılı gizli nüfusların yazımı hakkındaki Kanunların yaşayın hükümleri, diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri kaldırılmıştır.

Madde 65-Bu Kanunun gerektirdiği kadrolarla diğer giderler genel nüfus yazımının bitiminden önceki mali yılı Bütçe Kanunu ile sağlanır.

Ek Madde 1-(15/11/1984-3080/5 md.)

Yetiştirme yurtları, bakım evleri ve benzeri yerlerin sorumluları buralarda bulunanların, aile reisleri ve kişiler yanlarında çalıştırdıkları veya barındırdıkları küçük veya büyüklerin nüfus cüzdanlarını kontrol etmek, nüfus kütüklerine kayıtlı olmayanların tescillerini sağlamak için nüfus idarelerine beyanda bulunmak ve gerekli işlemleri yaptırmakla;

Güvenlik görevlileri; kimlik kontrolleri veya herhangi bir işlem nedeniyle kimliğini ispat edemeyenlerle, nüfusta kayıtlı olmadığı tespit ettikleri kişileri , haklarında gerekli işlemleri yaptıktan sonra düzenleyecekleri soruşturma evrakı ile birlikte o yer nüfus idaresine göndermekle;

Okul müdürleri; okula kayıt için başvuran çocuklardan nüfusta kayıtlı olmayanların tam künyeleri ile baba ana ve vasilerini açık kimlikleri ile adreslerini o yer nüfus idarelerine bildirmekle;

Kamu veya özel kurum veya kuruluşların sorumluları iş verecekleri kişilerden nüfus cüzdanı istemekle nüfusta kayıtlı olmadığını anladıkları kişilerin tam kimlik ve açık adreslerini nüfus idarelerine bildirmekle;

Görevlidirler.

Ek Madde 2- (15/11/1984-3080/5 md.)

Nüfus idareleri , nüfus kütüklerine tescil edilmemiş bir yaşından büyük çocukların veya büyüklerin varlığını haber aldıkları takdirde büyüklerin kendileri, çocukların baba ana ve vasilerini bunların bulunmaması halinde ikinci dereceye kadar hısımları veya çocukları yanlarında bulunduranları veya muhtarları beyana davet etmeye yetkilidirler.

İlgililer bu davet üzerine 30 gün içinde nüfus idarelerine başvurmak ve beyanda bulunmakla görevlidirler

Ek Madde 3- (15/11/1984- 3080/5 md.)

Merkezde bilgi işlem makineleriyle tutulan kayıtlarla , mikrofilmler ve bunlardan usulüne göre çıkartılan örnekleri aksi sabit oluncaya kadar hukuken geçerlidir. Merkez ve İllerde tutulan kayıtlar arasında bir farklılık olması halinde merkezde tutulan kayıtlar esas alınır.

Ek Madde 4- (15/11/1984-3080/5 md.)

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Merkezi Nüfus İdaresi Sisteminin uygulanmasına geçilen yerlerden başlamak üzere Türk vatandaşları ile Türkiye’de nüfus kaydı tutulan yabancılara nüfus kütüklerine bilgi alış verişi kolaylaştırmaya ve kamu kuruluşlarında tutulan kayıtlar arasında bağ oluşturmaya esas olacak bir numara sistemi geliştirilir. Bu numara bütün kamu kurum ve kuruluşlarını kayıtlarında esas alınır.

Ek Madde 5- (15/11/1984-3080 sayılı kanunun 6 ncı maddesi hükmü olup, ek maddeye çevrilerek numarası teselsül ettirilmiştir.)

5/5/1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 16,28,35 ve 36 ncı maddelerinin, 4/4/1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin evlenme ilanı ve akdine ilişkin 97-111 inci maddelerinin 5/7/1939 tarihli ve 3686 sayılı Evlenme Kağıtları ve Bunların Nüfus kütüklerine Tescilleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi ile eki listenin; Bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır. (1)

---

(1) Bu hükümdeki “bu Kanuna” ifadesi ile 15/11/1984 tarih ve 3080 sayılı Kanun kastedilmektedir.

Ek Madde 6- (20/03/2003- 4826/ 8. md.) Nüfus aile kütüklerinin bilgisayar ortamında tutulan kütüklere intikalini sağlamaya ve nüfus işlemlerinin bu kütükler üzerinden yürütülmesine imkan hazırlamaya, bilgisayar ortamında tutulan kütüklerin güvenliğini ve gizliliğini sağlayacak tedbirler almaya, kağıt ortamındaki nüfus aile kütüklerini uygulamadan kaldırmaya, dayanak belgelerinin düzenlenmesi, tescili ve muhafaza edileceği yetkili nüfus müdürlüğünü belirlemeye, elektronik ortamda yürütülen her türlü nüfus işlemlerinde elektronik imza kullanılmasına karar vermeye, kamu kuruluşları ile kamu hizmeti veren kuruluşların merkezde bilgisayar ortamında tutulan kayıtlardan bilgi alışverişi taleplerini ve merkez ve taşrada iş akışını nüfus hizmetlerinin bütünlüğü içerisinde belirlenecek esaslar ve usuller çerçevesinde karşılamaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Madde 66-Bu kanun 1 Eylül 1974 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 67-Bu kanun hükümlerini Bakanlar kurulu yürütür.

5/5/1972 TARİHLİ VE 1587 SAYILI ANA KANUNA İŞLENMEYEN GEÇİCİ MADDELER:

15/11/1984 Tarihli 3080 sayılı Kanunun Geçici maddeleri

Geçici Madde 1- 1/9/1979 tarihinden itibaren belediye başkanlıkları, evlendirme memurlukları ve köy muhtarlıklarınca 5 Temmuz 1984 tarihine kadar yapılan evlenmelere yetki noktasından itiraz edilemez ve bu evlenmeler bu sebeple iptal edilemez.

Geçici Madde 2- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren evlenme işleri hakkındaki düzenlemeler yapıncaya kadar halen evlendirme görev ve yetkilerini kullanan belediye başkanlıkları ile köy muhtarlıklarına İçişleri Bakanlığınca evlendirme memurluğu görev ve yetkileri verilmiş sayılır. Yeni düzenlemeler yapıncaya kadar evlenme işlemleri mevcut mevzuat hükümlerine göre yürütülür.

Geçici Madde 3-Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü nüfus kayıtlarına göre yaşayan vatandaşlarımızın hicri veya rumi tarihle yazılmış doğum tarihlerini miladi yıla çevirerek, aile kütüklerine geçirmeye , doğum tarihlerinin ay ve günü belli olmayanların da eksikliklerini 5/5/1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 59 uncu maddesindeki esaslar çerçevesinde tamamlamaya yetkilidir.

Geçici Madde 4-2/2/1984 tarih ve 2977 sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi İli İlgili Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi 5/5/1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus kanunun için adı geçen Kanunla verilen süre bitimine kadar geçerlidir.

5/5/1972 TARİHLİ VE 1587 SAYILI ANA KANUNA İŞLENMEYEN GEÇİCİ MADDELER:

20/03/2003 Tarihli ve 4826 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri

Geçici Madde 1- Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi kapsamında nüfus cüzdanları bastırılincaya kadar, nüfus ve aile cüzdanları, İçişleri Bakanlığınca tespit edilen şekil, ebat ve örneğine uygun olarak Maliye Bakanlığınca bastırılır ve nüfus idarelerinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere mal müdürlüğü saymanlıklarına, başkonsoloslukların ihtiyaçlarını karşılamak üzere de Dışişleri Bakanlığına gönderilir.

Mal müdürlüğü saymanlıklarınca nüfus idarelerinin ihtiyacı göz önünde tutularak, nüfus ve aile cüzdanları kadın-erkek her biri için en fazla iki biner adetinin bedeli sonradan ödenmek üzere, müteakiben iki biner adetlik partiler halinde peşin para karşılığında verilir.

Başkonsoloslukların ihtiyacı olan nüfus cüzdanları ise, Dışişleri Bakanlığınca tespit edilip bildirilen sayıda verilir. Yurt dışındaki nüfus cüzdan satış bedelleri İçişleri, Dışişleri ve Maliye bakanlıklarınca döviz olarak tespit edilir ve verildiği ülke parası üzerinden başkonsolosluklarca tahsil edilir.

Yeni nüfus cüzdanı verilmesi uygulaması başlatılıncaya kadar; nüfus cüzdanları, ancak doğum tutanağı aile kütüğüne işlendikten sonra nüfus memuru tarafından bu kayıtlara uygun olarak doldurulup kendilerine, ergin olmayanların veli, vasi veya resmi vekillerine imza karşılığında, okur yazar olmayanların sağ elinin işaret parmağı standart belgeye bastırılmak suretiyle verilmesine ilişkin mevcut uygulama sürdürülür.

**1587 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Kanun No	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğü giriş
2101	-	24/8/1977
3080	-	
3081		
3082		
3083		
3084		
3085		
3086		
3087		
3088		
3089		
3090		
3091		
3092		
3093		
3094		
3095		
3096		21/11/1984
4826		20/03/2003
4928		18/07/2003